CIVIC ACTION TEAMS

Nepal Coronavirus CivActs Campaign

अंक #५

१४ ।१२ ।२०७६

भ्रामक समाचार, हल्ला र अफवाहरूले जसरी जनजिवन अस्त व्यस्त बनाएको थियो, अहिले कोरोना भाईरसको महामारिको अवस्था पनि त्यस्तै छ । हामि सबै मिलेर यसको निराकरणमा महत्वपुर्ण भुमिका खेल्न सक्छौं । यसकालागि हामिले विश्वसनिय एवं स्रोत खुलेका सहि सूचना निर्णायक तहसम्म प्रवाह गर्न सक्छौं ।

Coronavirus CivActs Campaign (CCC) ले सरकार, सञ्चार माध्यम, संघसंस्था र आम नागरिक बिचको सूचनाको दुरी कम गर्न देशभरिबाट संकलन गरिएका हल्ला, नागरिकका जिज्ञासा तथा प्रश्नहरू संकलन गरी तथ्य पत्ता लगाएर आम नागरिकलाई सूचित गर्दछ । यसले आम नागरिकका आवश्यकताको पहिचान गर्नुकासाथै हल्लाहरूले कुनै नकारात्मक असर पुऱ्याउनुपुर्व सान्दर्भिक तथ्य आम नागरिक समक्ष प्रवाह गरी जोखिम न्युनिकरण गर्दछ ।

स्रोत: अनिल ढकाल - अन्नपूर्ण पोस्ट

संघ, प्रदेश र स्थानीय तहमा निर्माण हुने क्वारेन्टाईनको न्युनतम मापदण्ड

- क्वारेन्टाईन स्थल घना बस्तीबाट टाढा हुनुपर्ने
- सञ्चार, स्वास्थ्य, सडक, पानी, बिजुलीको पुर्ण व्यवस्था भएका हुनुपर्ने
- गर्भवती महिला, दश वर्षसम्मका बालबालिका, जेष्ठ नागरिक र अपांगता भएका व्यक्तिकालागि अलग्गै क्वारेन्टाईनको व्यवस्था हुनुपर्ने
- कोठाको व्यवस्थापन प्रति व्यक्ति ७५ वर्गफिटको स्थान वा एक खाट देखि अर्को खाटबिच न्युनतम दुरी ३.५ फिट हुनुपर्ने
- सम्भव भएसम्म शौचालय सहितको कोठा र सो नभए अधिकतम ६ जनाकोलागि एउटा साझा शौचालय र स्नानगृह भएको हुनुपर्ने
- क्वारेन्टाईनमा खटिने स्वास्थ्य र सरसफाई टिमकोलागि अलग्गै भवन वा ब्लक रहेको हुनुपर्ने
- संभावित विपद तथा आगलागिबाट सुरक्षित हुनुपर्ने

हल्ला - तथ्य

सरकारले विद्युत, इन्टरनेट, टेलिफोन र पानी नि:शुल्क वितरण गर्दैछ रे नि त ।

सरकारले विद्युत, इन्टरनेट, टेलिफोन र पानी नि:शुल्क वितरण गर्ने सम्बन्धमा हालसम्म कुनै पनि आधिकारीक निर्णय भएको छैन । तर, कोरोना भाईरस संक्रमण रोकथाम तथा नियन्त्रण उच्चस्तरिय समन्वय समितिले आम नागरिकलाई इन्डक्सन चुल्होको प्रयोग गर्न प्रोत्साहित गरेको छ । त्यसको लागि सरकारले विद्युत महसुलमा छुट दिने जनाएको छ । बिभिन्न समाचार स्रोतलाई आधार मान्नेहो भने, नेपाल सरकार उर्जा, जलस्रोत तथा सिचाई मन्त्रालयले घरेलु प्रयोजनकोलागि चैत्र महिनाकोलागि विद्युत खपतमा आम उपभोक्तालाई २०% सम्म छुट दिनु भनेर नेपाल बिद्युत प्राधिकरणलाई निर्देशन दिएको छ । यद्यपि छुट दिने प्रकृया अँझै स्पष्ट छैन । सन्दर्भ सामाग्री यहाँ हेर्नुहोस ।

लकडाउनको अवधि लम्बियो भने खाना पकाउने ग्याँस पाउदैन भन्छन् नि ।

यो संक्रमणको घडिमा आम उपभोक्ता खाना पकाउने ग्याँसको अभावको मारमा नपरुन भन्नकालागि नेपाल आयल कर्पोरेशनले सम्पुर्ण ग्याँस वितरक कम्पनीलाई आधा सिलिण्डर भरेर वितरण गर्नु भनि निर्देशन दिएको छ । साविकमा १४.२ किलोको ग्याँस अब ७.१ किलोमा उपलब्ध हुनेछ ।

विदेशबाट फर्किएर संक्रमणको जोखिम रहेका व्यक्तिको स्थानीय स्तरमा अभिलेख राख्ने कुनै संयन्त्र छैन ?

स्थानीय तहहरुले आ-आफ्नो क्षेत्र भित्रका वडाहरुमा तेस्रो मुलुक र भारतबाट आएका व्यक्तिहरुको स्वास्थ्यसम्बन्धी विवरण सहितको अभिलेख प्रत्येक दिन अद्यावधिक गर्ने । त्यसै गरेर स्थानीय स्वास्थ्य संयोजकले कोभिड - १९ को लक्षण देखिएका व्यक्तिहरुको विवरण प्रत्येक दिन प्रमुख जिल्ला अधिकारीलाई उपलब्ध गराउने र प्रमुख जिल्ला अधिकारीले राष्ट्रिय आपतकालीन कार्य सञ्चालन केन्द्रमा र सो केन्द्रले आपतकालिन स्वास्थ्य कार्यसञ्चालन केन्द्रमा प्रत्येक दिन साँझ ६ बजे भित्र पठाउनु भनेर कोरोना रोग रोकथाम तथा नियन्त्रण उच्चस्तरीय समन्वय समितिले निर्देशन दिएको छ ।

कोभिड - १९ सम्बन्धी जनहितमा जारी सूचनाहरुसबै नेपाली भाषामा मात्र छन् । मैथली, भोजपुरी, थारु, राई, गुरुङ र अन्य स्थानीय भाषामा पनि बनाउदा कस्तो होला ?

कोभिड - १९ सम्बन्धी जनहितमा जारी सूचनाहरु धेरै नेपाली भाषामै छन् । सबै समुदायलाई सुसुचित गर्न स्थानीय भाषहरुमा यो सम्बन्धी सूचनाहरु बज्न जरुरी छ । केहि स्थानीय भाषामा जनहितमा जारी सूचना बज्न सुरु पनि भईसकेको छ । गुरुङ भाषको जनहितमा जारी सूचना यहाँ हेर्नुहोस ।

सूचनाका स्रोतहरु

विश्व स्वास्थ्य संगठन

स्वास्थ्य र जनसंख्या मन्त्रालय

कोभिड-१९ को अवस्थाअ

जोन्स् होपकिन्स् कोरोना भाइरस स्रोत केन्द्र

नेपाल सरकार स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय कोरोना भाईरस रोग (COVID – 19) सम्बन्धी स्वास्थ्य क्षेत्रको प्रतिकाय

नेपाल श्रम शक्ति सर्वेक्षण

सुरक्षित हुन के गर्ने

accountabilitylab NEPAL

मुख्य गन्तव्य राष्ट्रमा रहेका नेपाली कामदार

साउदी अरव	कुवेत	बहराईन	कतार	युएई	ओमान	मलेसिया	दक्षिण कोरिया
३,५२,६६७ नेपाली	८२,६३० नेपाली	२८,२७६ नेपाली	४,३७,००९ नेपबाली	३,५२,६६७ नेपाली	८,२५० नेपाली	४,६९,१३१ नेपाली	५३,६९१ नेपाली
१०१२ संक्रमित	२०८ संक्रमित	४५७ संक्रमित	५२६ संक्रमित	३३३ संक्रमित	१०९ संक्रमित	१,७०६ संक्रमित	९,२४१ संक्रमित
		३ नेपाली संक्रमित					

कतारमा वैदेशिक रोजगारीमा रहेका कामदारहरू जोखिममा

कतारी सरकारले कोरोना रोगको महामारी रोकथाम गर्न २५ जना भन्दा बढि व्यक्ति एकठाउँमा जम्मा नहुनु भनेर निर्देशन दिएको छ । तर पनि विश्वकप २०२२ को लागि रंगशाला निर्माण गर्न खटिएका कामदार भने जोखिमका बिच पनि कामगर्न बाध्य छन् । साथसाथै, कतार सरकार सूचना तथा सञ्चार कार्यालयले जारी गरेको सूचना अनुसार मनि एक्सचेन्ज र मनि ट्रान्फर सेवा प्रदायक कार्यालयहरू मार्च २६ देखि अस्थायी रुपमा बन्दहुने जनाएको छ । यस्तो अवस्थामा सरकारले आफ्ना नागरिकको सुरक्षाकोलागि आवश्यक पहल गर्न जरुरी छ ।

भरपर्दो सुचना पाउनका लागी महत्वपुर्ण लिन्क्स्

- MoHP नेपाल कोभिड-१९ भाइबर ग्रुप
- नोवेल कोरोना भाईरस सम्बन्धी नयाँ जानकारी तथा स्रोतकेन्द्र
- स्वस्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयका प्रेस विज्ञप्तीहरू
- गृह मन्त्रालय
- वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी समाचार
- आपतकालीन सम्पर्कहरू
- अध्यागमन जानकारी

कोभिड-१९ को उपचारको लागी प्रदेश सरकारको व्यवस्था

सही सूचना

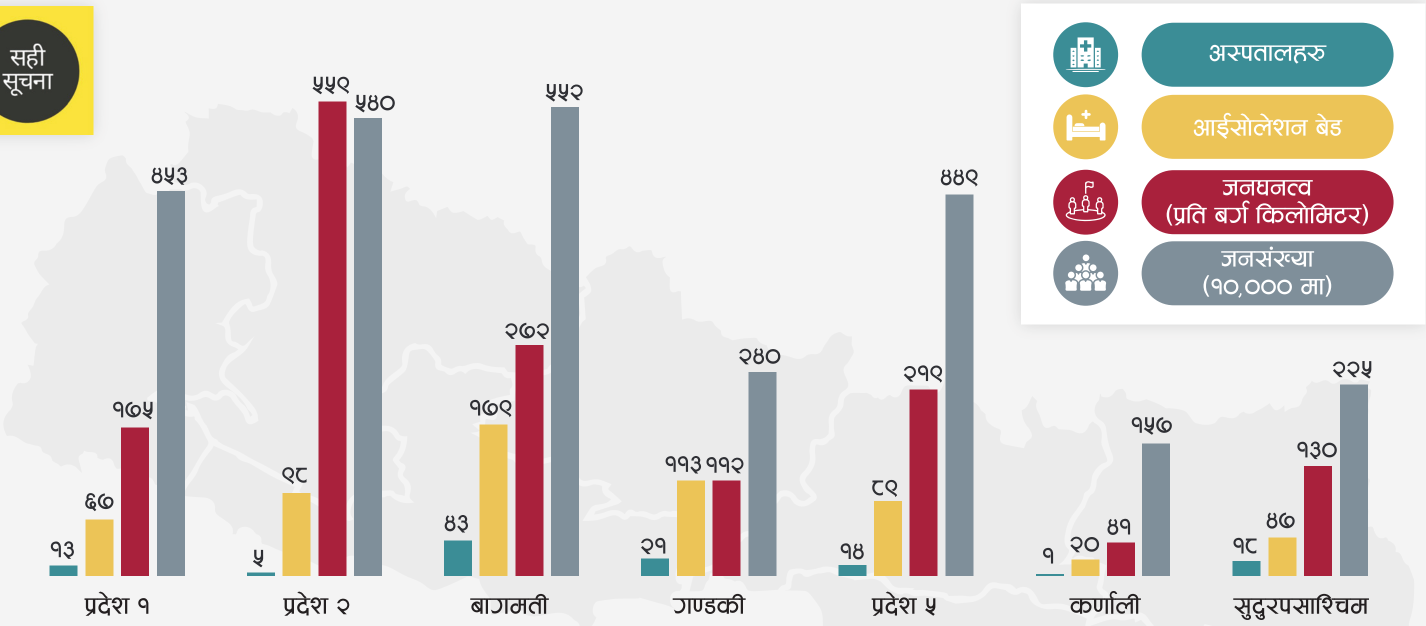

यो ग्राफले जनसंख्या (१०००० मा) र जनघनत्वका आधारमा हरेक प्रदेशमा व्यवस्था गारिएका अस्पताल र आइसोलेशन बेडको तुलनात्मक विष्लेशण गर्दछ । यसले सरकारको प्रयास त्यती सन्तोषजनक छैन भन्ने देखाउछ । किन भने:

- हरेक प्रदेशमा जनसंख्याको अनुपातमा उपलब्ध आइसोलेशन बेडको संख्या एकदम थोरै छ ।
- क्षेत्रफलको हिसावले कर्णाली प्रदेश सबै भन्दा ठुलो प्रदेश हो, त्यसैले एउटा मात्र अस्पतालबाट पुरै प्रदेशका नागरिकले सेवा लिन त्यति सहज हुदैन ।
- जनघनत्वका हिसावले प्रदेश २ सबै भन्दा ठुलो छ त्यसैले त्यस प्रदेशकालागि अँझै बढि आइसोलेशन बेड र अस्पताल आवश्यक छ ।

५ महत्पुर्ण सम्पर्क नंबरहरु

९८४८५९४९८३
नारायण प्रसाद बिडारी
सरकारलाई सल्लाह, सुझाव तथा जानकारी लिन/दिन

११४९
कालो बजारी, कृतिम अभाव सृजना गारिएको देखिए

०१-४२५५७९६
इपिडिमियोलोजी तथा रोग नियन्त्रण महाशाखा

१६६००१३३४४४
स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय
आकस्मीक प्रकोप ब्यवस्थापन युनिट

०१-४२५०८४५
स्वास्थ्य आपतकालिन कार्य सञ्चालन केन्द

मलाई कोरोना भाईरसको संक्रमण देखिएमा के गर्ने ?

COVID-19
हटलाईन सेवा

सरकारी हटलाईन
विहान ८:०० देखी बेलुका ८:०० सम्म
९८५१२५५८३९
९८५१२५५८३७
९८५१२५५८३४

नि:शुल्क हटलाईन
विहान ८:०० देखी बेलुका ८:०० सम्म
१११५

यसको परिक्षण कहाँ हुन्छ?

यो रोगको परिक्षण राष्ट्रिय जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला (NPHL) टेकु तथा बी.पी. कोईराला स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान, धरानमा गरिन्छ । संकासपद् बिरामिलाई ष्कयबितष्यल मा राख्नुपर्ने भएकोले नमुना सम्बन्धीत स्वास्थ्यकार्यालयले संकलन गरेर प्रयोगशालामा पठाउनु पर्ने छ ।

बिरामि आफै प्रयोगशालामा जान मिल्छ कि मिल्दैन ? कति शुल्क लाग्छ?

बिरामि सिधै यस प्रयोगशालामा आउन मिल्दैन ।
यसको परिक्षणकोलागि कुनै शुल्क लाग्दैन ।

रिपोर्ट आउन कति समय लाग्छ?

नमुना प्रयोगशालामा पठाएको २४ देखी ४८ घण्टामा यसको रिपोर्ट लिन सकिन्छ । रिपोर्ट पोजेटिभ देखिएमा सम्बन्धीत अस्पताल र डाक्टरलाई तुरुन्त खबर गरिन्छ ।

यो अंकमा समेटिएका सूचनाहरु बिभिन्न संस्था तथा व्यक्ति, नेपाल सरकार स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय र विश्व स्वास्थ्य संगठनको वेब पेज, सामाजिक सञ्जाल, र सिभिक एक्सन टिमले यहि मार्च महिना भित्र १२७६ जना व्यक्तिसंगको संवादबाट संकलन गरिएका हुन् । विषयको महत्व, सान्दर्भिकता र तीव्रतालाई ध्यान दिएर हल्ला, सवाल तथा जिज्ञासाहरु छनोट गरीएका छन् । यो अंकमा समेटिएका जानकारी बुलेटिन प्रकाशित भएको मिति सम्म सत्य छन् ।

Coronavirus CivActs Campaign is brought to you by **Accountability Lab Nepal**.

accountabilitylab communities

CivActs | Email: civactsnp@accountabilitylab.org | Phone: 01-4429584